

A szőlőtermesztés mennyiségi és minőségi paramétereiben várható változások a közeli és távoli jövőben

Lakatos László

E-mail: lakatos.laszlo@uni.eszterhazy.hu

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Környezettudományi és Tájökológiai Tanszék

Összefoglalás

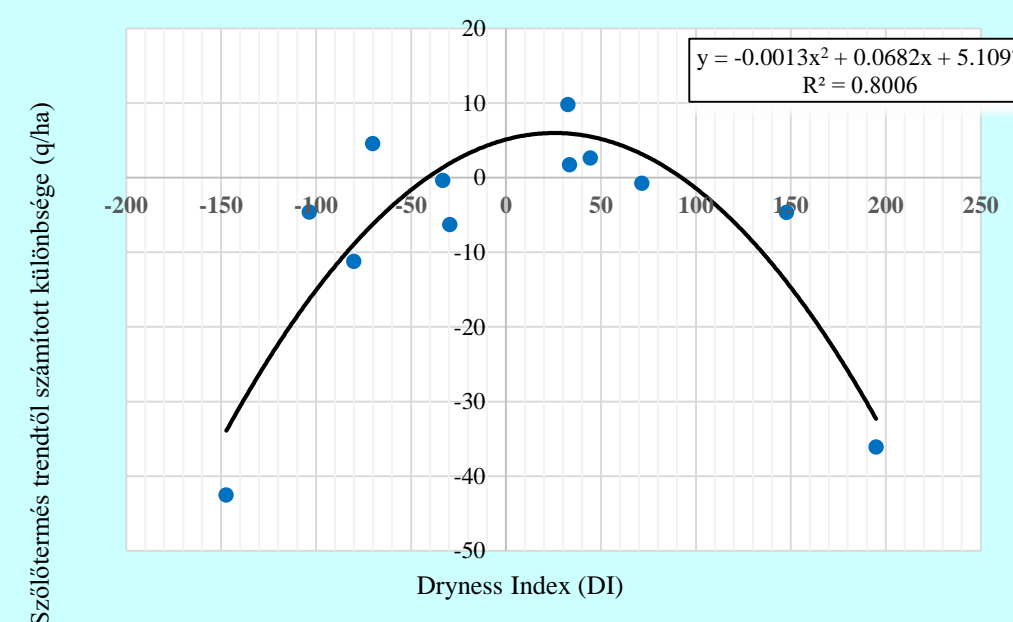
A vizsgálat célja annak kiderítése volt, hogy a szárazság mértéke miként befolyásolja a szőlőtermés mennyiségi és minőségi alakulását. A vizsgált 4 borvidék (Csongrádi, Hajós-Bajai, Kunsági és Pécsi). A terméskorlátozás kevésbé jellemző a vizsgált 4 borvidékre, mint a többi hazai borvidékre.

A maximális termésmennyiség előfordulásának valószínűsége a közeli jövőben mind a négy borvidék esetében 40-50%-kal csökkennek az 1986-2005-ös referencia időszakhoz képest. A legerőteljesebb csökkenésre a Hajós-Bajai borvidéken számíthatunk. A jelenlegi szőlőtermesztésben egyre nagyobb problémát jelent a szőlő cukortartalmának növekedése, azaz a borok alkoholtartalmának emelkedése. Amennyiben tovább folytatódik ez a tendencia a borok harmonikus egyensúlyának felborulására számíthatunk a jövőben. Feltételezésünk szerint a szárazság befolyásolja a szőlő cukortartalmát. A tapasztalat azt mutatja, hogy szárazabb évszakokban a szőlő cukortartalma kedvezőbben alakul, mint nedvesebb évszakokban.

A vizsgálatainkkal sikerült igazolni, hogy a szőlőbogyók cukortartalma mérsékelt vízhiány mellett a legnagyobb. Az eredmények alapján a termesztendő fajtaválasztékot a jövőben szükséges az adott termőhelyhez újra gondolni.

A savtartalom vizsgálatok során sikerült igazolni a Leányka és Olaszrizling fajták esetében, hogy a szőlőbogyók összsvartartalmát a mérsékelt öntözés hatékonyabban növeli, mint a nagy mennyiségű vízpótlás.

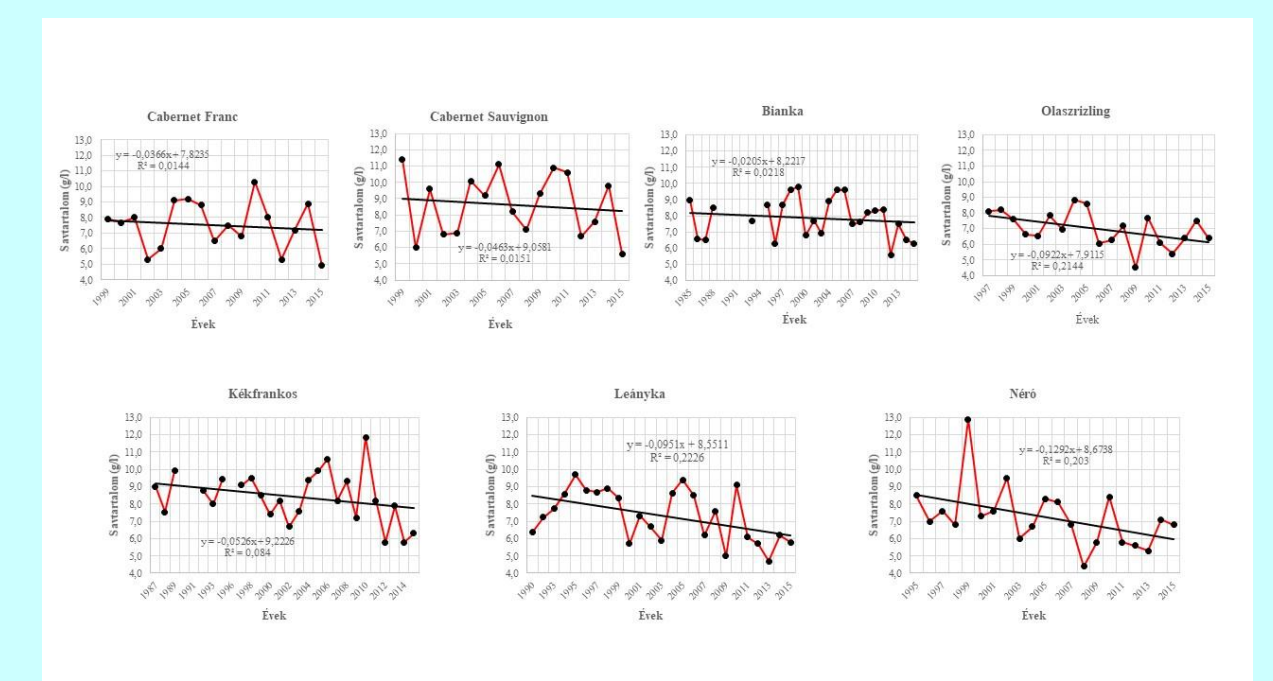
A szőlőtermés trendértéktől számított mennyiségi ingadozása (q/ha) és a Tonietto & Carbonnea (2004) módszerrel előállított K_v -val, valamint dinamikus W_0 alkalmazásával előállított Dryness Index (DI) közötti kapcsolat a Kunsági borvidéken 2004-2019 között

A maximális terméseredményhez tartozó eltérő módszerekkel számított DI értékek a vizsgált 4 borvidék esetében

Y_{max}	Tonietto & Carbonnea (2004) átlagos W_0	Tonietto & Carbonnea (2004) dinamikus W_0	Allen et al. (1998) átlagos W_0	Allen et al. (1998) dinamikus W_0	Pozsa&Skólar (1983) átlagos W_0	Pozsa&Skólar (1983) dinamikus W_0	8.évi_átlagos	8.évi_dinamikus	8.évi_átlagos	8.évi_dinamikus
Csongrádi	30,20	9,05	-45,98	-67,35	3,60	-26,06	32,77	11,61	-13,11	-7,98
Kunsági	52,48	25,45	-18,80	-44,91	29,51	-0,39	42,58	31,10	12,15	38,58
Hajós-Bajai	69,33	59,51	13,21	4,91	45,26	35,68	79,84	70,58	48,99	31,45
Pécsi	34,07	27,29	-29,43	-45,17	32,81	-16,05	44,06	44,28	35,11	43,56

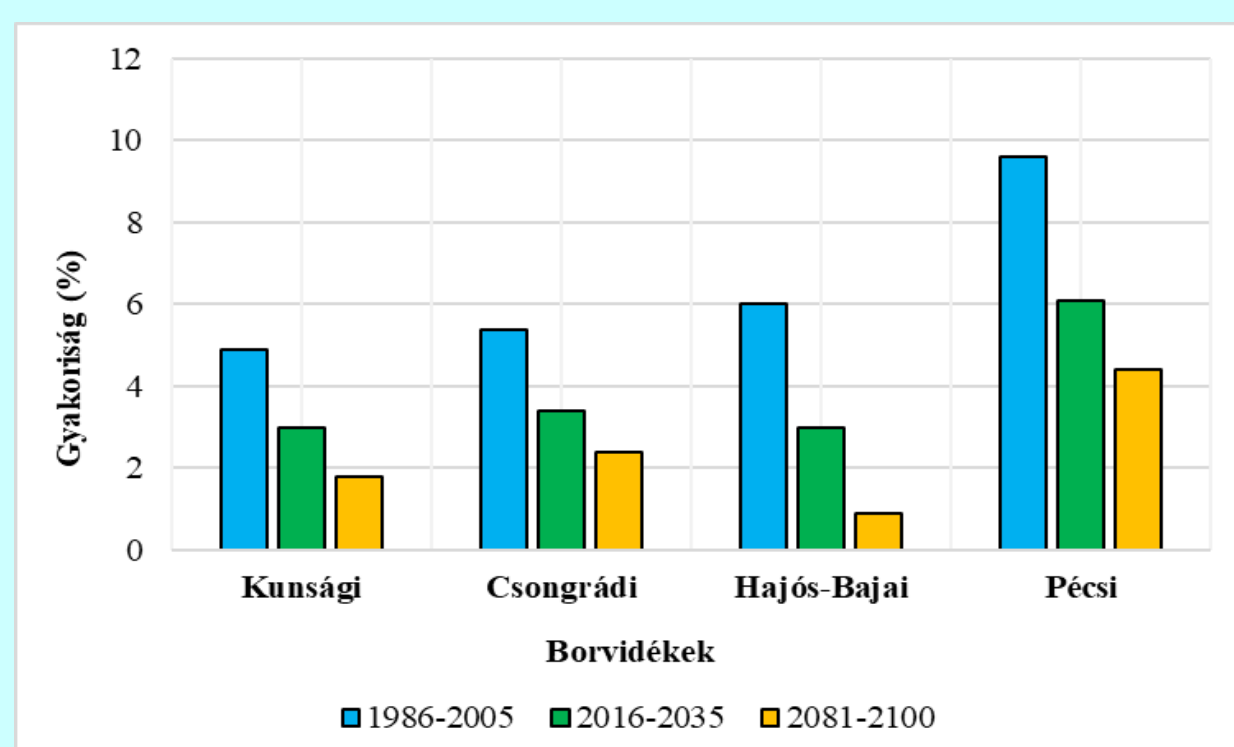
A savtartalom értékek idősorainak és trendfüggvényeinek alakulása 7 vizsgált szőlőfajta esetében

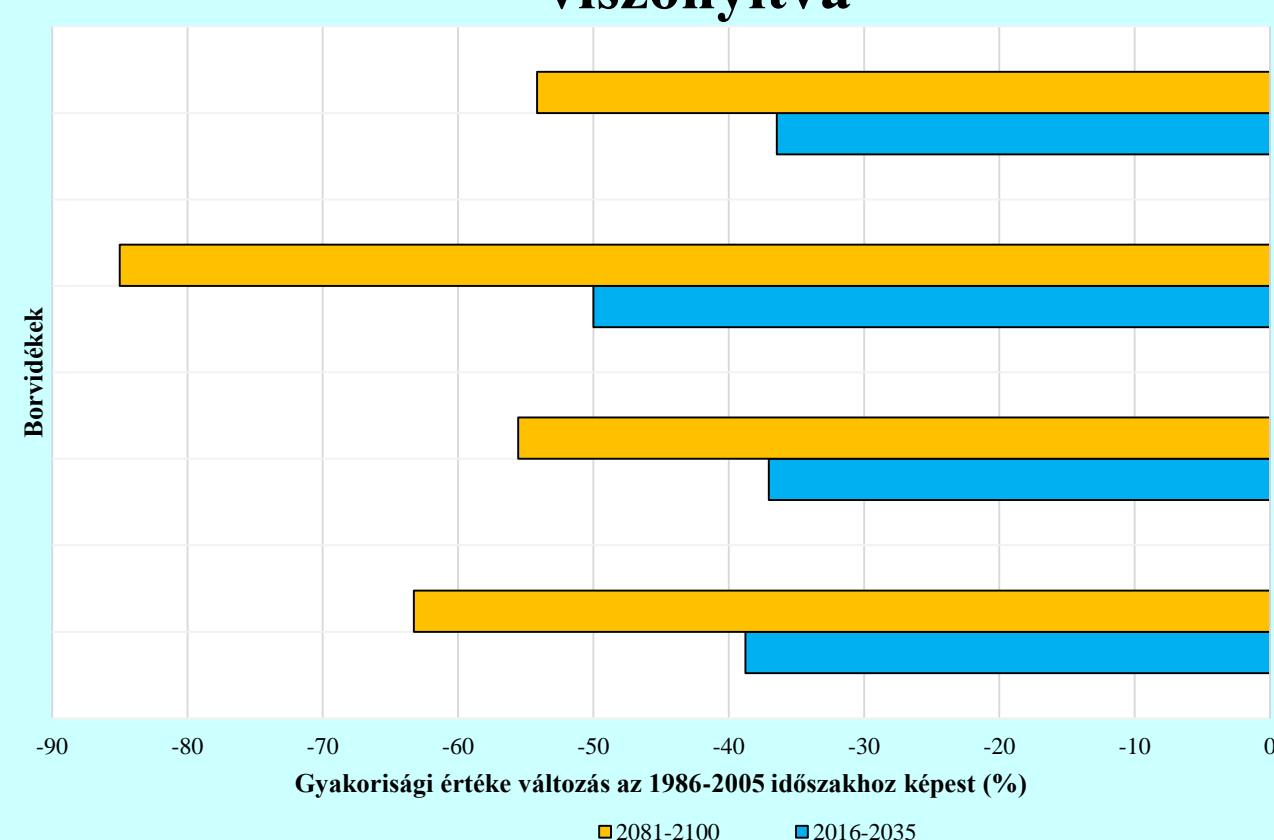
Várható jövőbeli változások a maximális termésmennyiség gyakorisági arányában

A szárazság egyre nagyobb mértékben sújtja a dél-európai termelőket, melynek nyomán jelentősen csökkenhet a szőlőtermés mennyisége. Három IPCC időperiódusra vonatkozóan elemeztük, hogy a várható maximális termés előfordulási valószínűsége miként alakul. Az eredmények azt igazolják, hogy a vizsgált borvidékeken a jövőben jelentősen csökken azoknak az éveknek az előfordulási aránya, amikor a szárazság mértéke kedvező feltételt jelent a maximális szőlőtermés mennyiségének kialakulásához.

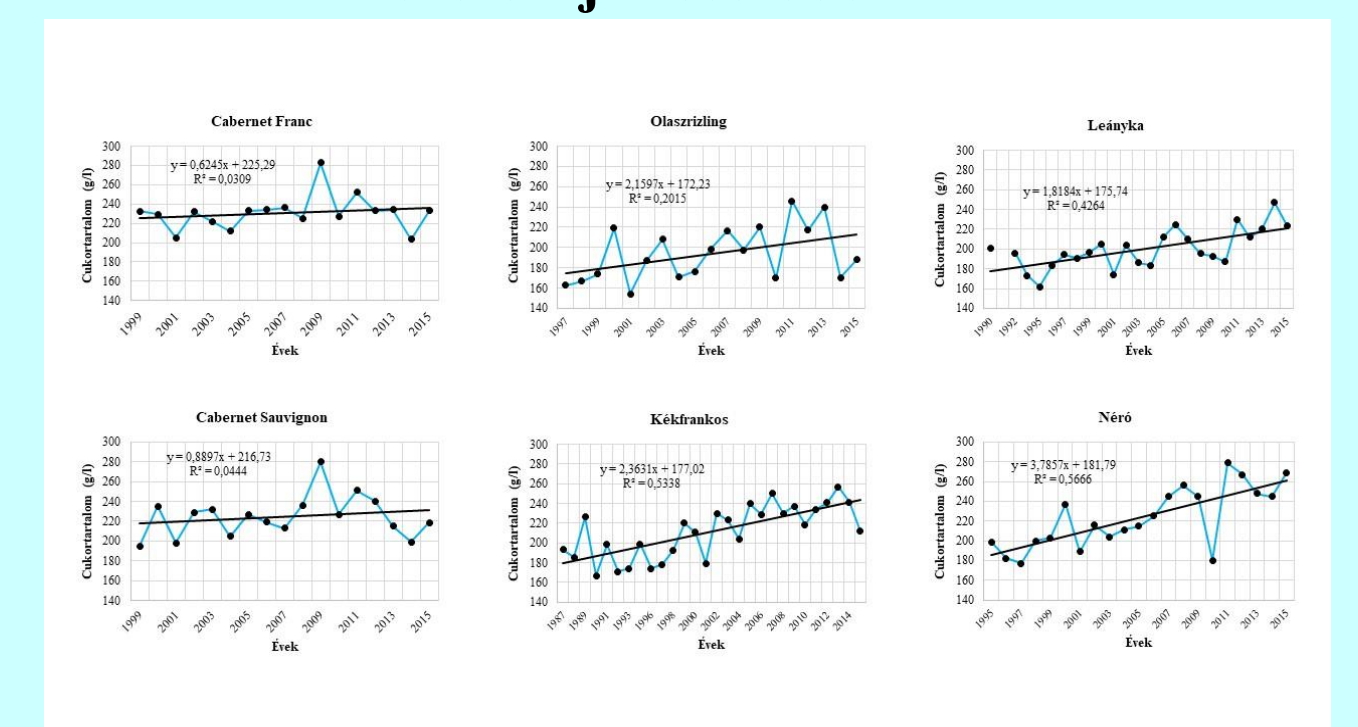
A maximális termésmennyiség előfordulásának gyakorisága %-ban három IPCC időperiódusban

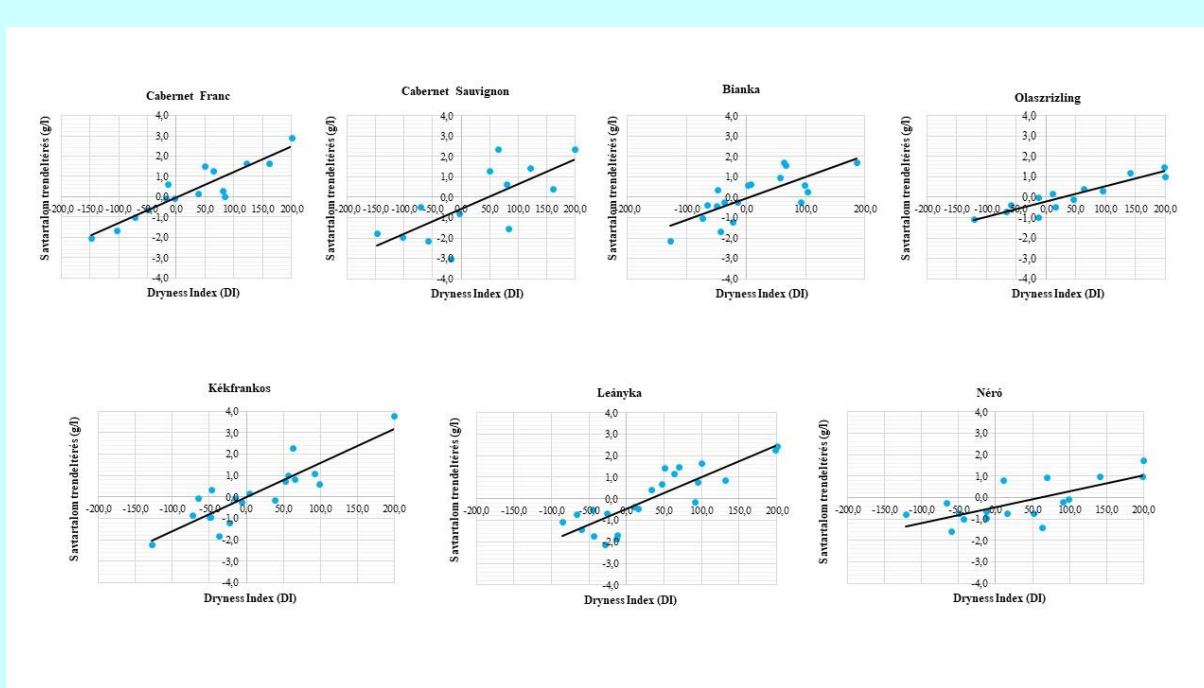
A maximális termésmennyiség gyakorisági értékének változása az 1986-2005 időszakhoz viszonyítva

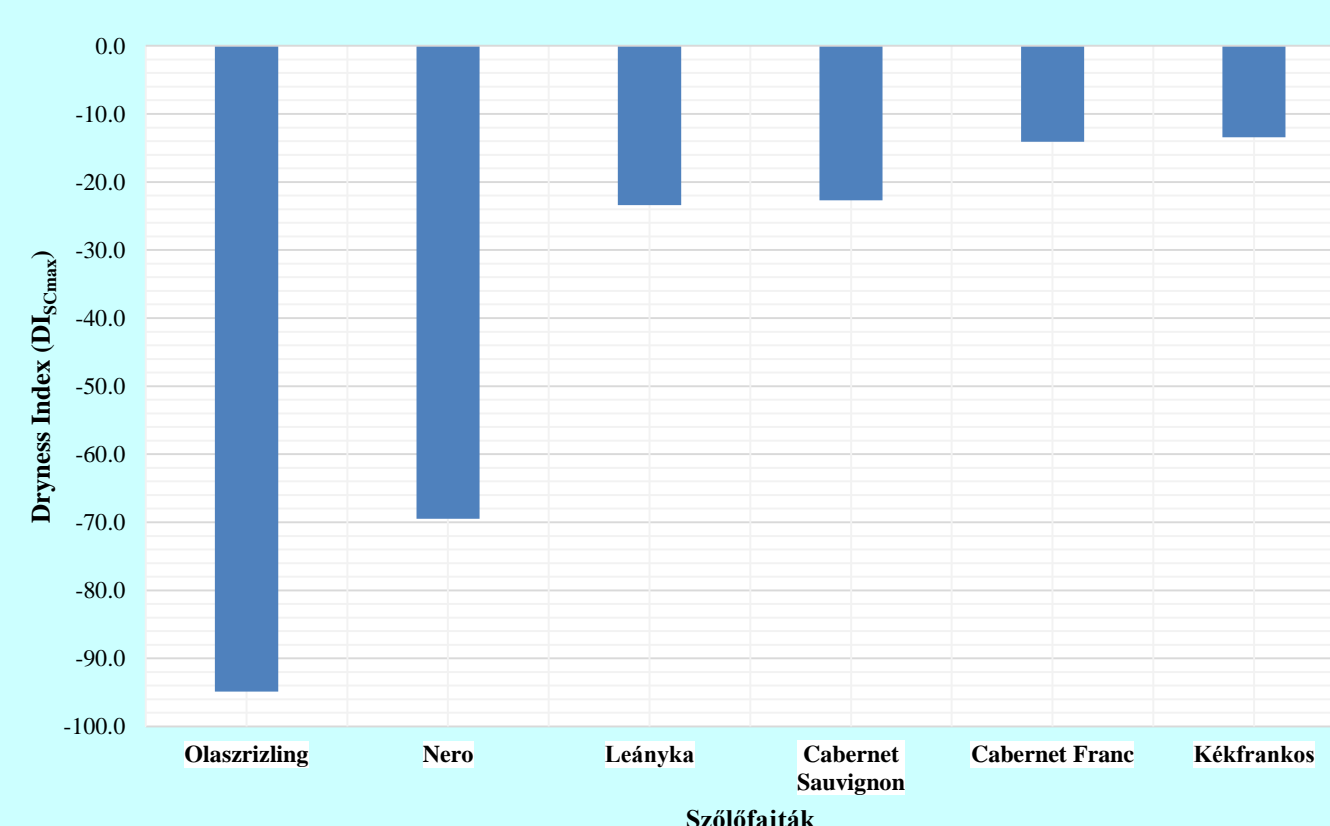
A cukortartalom értékek idősorainak és trendfüggvényeinek alakulása 6 vizsgált szőlőfajta esetében

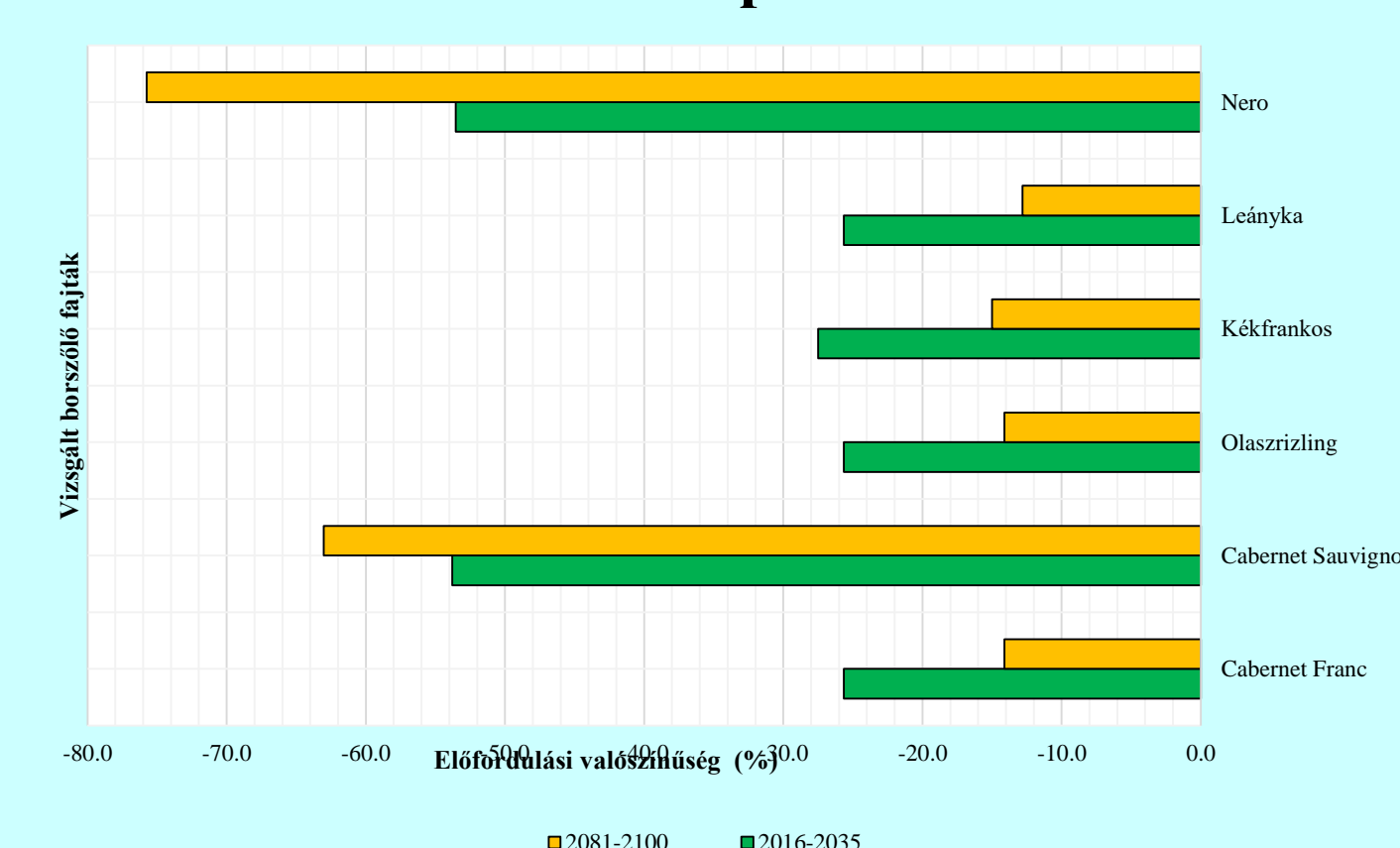
A dryness index és a hét vizsgált szőlőfajta savtartalma közötti regressziós kapcsolatok

A vizsgált szőlőfajták maximális cukortartalmához tartozó dryness index értékek

A mérsékelt szárazság előfordulási valószínűségének %-os változása az 1986-2005 időszakhoz képest

Felhasznált irodalom.

- Conceição, M. A. F., de Souza, R. T., & Tonietto, J. (2016): Estimating MCC System Dryness Index using the Vineyard Water Indicator. In *BIO web of Conferences* (Vol. 7, p. 01037). EDP Sciences.
- Dobor, L., Barcza, Z., Hlászny T., Havasi Á., Horváth F., Itzész P., Bartholy J. (2014): Bridging the gap between climate models and impact studies: The FORESEE Database, *Geosci Data J* 2:1-11. doi:10.1002/gdj3.22
- Evans, R.G., S.E. Spayd, R.L. Wample, M.W. Kroeger, and M.O. Mahan. (1993): Water use of *Vitis vinifera* grapes in Washington. *Agricultural Water Management*. 23(2):109-124.
- Fraga, H., Malheiro, A.C., Moutinho-Pereira, J. and Santos, J.A. (2014): Climate factors driving wine production in the Portuguese Minho region. *Agric For Meteorol*, 185: 26-36.
- Fraga, H., Santos, J.A., Malheiro, A.C., José Moutinho-Pereira, J-M. (2012). Climate change projections for the Portuguese viticulture using a multi-model ensemble. *Ciência Téc. Vitiv*, 27(1), 39-48.
- Gibelin A.L., Deque M. (2003): Anthropogenic climate change over the Mediterranean region simulated by a global variable resolution model. *Clim. Dynam.*, 20, 327-339.
- Grifoni D, Mancini M, Maracchi G, Orlandini S, Zipoli G (2006) Analysis of Italian wine quality using freely available meteorological information. *Am J Enol Vitic* 57:339-346
- Hargreaves GH, Samani ZA (1985) Reference crop evapotranspiration from ambient air temperature. American Society of Agricultural Engineers (Microfiche collection)(USA) no fiche no 85-2517.
- Kjellström E., Bärring L., Gollvik S., Hansson U., Jones C., Samuelsson P., Rummukainen M., Ullerstig A., Willm U., Wyser K., 2005. A 140-year simulation of European climate with the new version of the Rossby Centre regional atmospheric climate model (RCA3). SMHI, 54 pp.
- Knutti R., Allen M.R., Friedlingstein P., Gregory J.M., Hegerl G.C., Meehl G.A., Meinshausen M., Murphy J.M., Plattner G.K., Raper S.C.B., Stocker T.F., Stott P.A., Teng H., Wigley T.M.L.(2008): A review of uncertainties in global temperature projections over the twenty-first century. *J. Clim.*, 21, 2651-2663

Kutatásainkat az EFOP-3.6.2-16-2017-00001 projekt támogatta, melynek címe:

Komplex vidékgazdasági és fenntarthatósági fejlesztések kutatása, szolgáltatási hálózatának kidolgozása a Kárpát-medencében

